

VALVASOR U ISTRI U Povijesnom i pomorskom muzeju Istre održan je znanstveni skup

“Slava Vojvodine Kranjske” dragocjen izvor za proučavanje raznolikih aspekata kulturne povijesti istarskog poluotoka

Sunčica Mustać i Katarina Marić (Povijesni i pomorski muzej Istre), koje su napravile izniman posao i u realizaciji ovoga skupa, te prošle godine knjige i izložbe, kazale su da, kada su krenule raditi ovaj opsežan projekt, se otkrivalo sve više materijala, te da je ovaj skup i zbog toga važan, jer otvara prostor za nove mogućnosti istraživanja

NAPISALA Vanesa BEGIĆ
SNIMIO Dejan ŠTIFANIĆ

PULA - Vrijeme u kojem je živio Valvasor bilo je doba velikih promjena, tragedija i trijumfa. Roden 1641., bio je pošteđen strahota Tri-desetogodišnjeg rata koji je tada bjesnio Europom, pogotovo Njemačkom. Kada je 1693. godine preminuo, karta Europe bila je temeljito preokrojena, a možda najveća i najvažnija promjena dogodila se na ugarskom i hrvatskom prostoru, kazao je Neven Budak s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci na jučer održanom cjelodnevnom Međunarodnom znanstvenom skupu “Valvasor u Istri/Valvasor in Istria/Valvasor v Istri” u Povijesnom i pomorskom muzeju Istre.

Brojni projekti

Pozdravne su govore upriličili Gracijano Kešac, ravnatelj Povijesnog i pomorskog muzeja Istre, Robert Kurelić, predsjednik Organizacijskog odbora te Vladimir Torbica, pročelnik Odjela za kulturu i zavičajnost, govoreći o važnosti Valvasora, o izložbi njemu posvećenoj otvorenoj prošle godine te o značajnoj publikaciji također posvećenoj ovome velikanu, a ovim se znanstvenim skupom upravo zaokružuje te važna cjelina.

Sunčica Mustać i Katarina Marić (Povijesni i pomorski muzej Istre), koja su napravile izniman posao i u realizaciji ovoga skupa, te prošle godine knjige i izložbe, kazale su da, kada su krenule raditi ovaj opsežan projekt, se otkrivalo sve više materijala, te da je ovaj skup i zbog toga važan, jer otvara prostor za nove mogućnosti istraživanja.

Milan Pelc (Institut za povijest umjetnosti, Zagreb) osvrnuo se na temu “Od crteža do knjižne ilustracije: vedute

Sunčica Mustać i Katarina Marić

istarskih i liburnijskih gradova u Valvasorovim djelima”. Izlaganje je bilo posvećeno vedutama istarskih i liburnijskih gradova uvrštenim u tri Valvasorova djela: takozvanu Skicnu knjigu s crtežima gradova koji su pripadali Kranjskoj vojvodini; zbirci bakroreza objav-

ljenoj pod naslovom Topographia Ducatus Carnioliae Moderna (1679.) iz 1679. te Valvasorovoj enciklopedijskoj publikaciji, posvećenoj vojvodini Kranjskoj.

Robert Kurelić (Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Puli) u svome je izlaganju predstavio okolnosti i kontekst nastanka Pazinske grofovije, te njen položaj u tadašnjem regionalnom i lokalnom političkom mozaiku, dok Laura Casella sa sveučilišta u Udinama analizira obrazovanje plemićke mladeži na području mletačke i habsburške Furlanije između 17. i 18. stoljeća.

Vlasta Zajec (Institut za povijest umjetnosti, Zagreb) imala je

kao temu “Valvasor kao izvor za proučavanje širenja kulta sv. Antuna Padovanskog”, ističući da je njegovo monumentalno djelo “Slava Vojvodine Kranjske” dragocjen izvor za proučavanje raznolikih aspekata kulturne povijesti istarskog poluotoka.

Slaven Bertoša (Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Puli) za prikaz teme “Opisi crteža najznačajnijih istarskih naselja u djelu ‘Slava Kranjskog Vojvodstva’ Johanna Weicharda Valvasora (1689.) pregledao je crteže istarskih naselja koje Valvasor donosi u svojem najvažnijem djelu te detaljno je opisao njihov izgled i najznačajnije građevine koje se u njima nalaze. Opisani su crteži Tinjana, Brseča, Pična, Boljuna, Kastva, Gračišća, Opatije, Kršana, Kringe, Lindara, Lovrana, Lupoglava, Pazina, Mošćenica, Paza, Sv. Petra u Šumi, Žminja, Veprinca, Berma i Voloskog.

Demografska kretanja

Jedert Vodopivec Tomažič (Univerza v Ljubljani in AlmaMater EC Maribor) u svome izlaganju donosi opis te usporedbu papira i kopija proučenih primjeraka prvoga izdanja Slave Vojvodine Kranjske iz 1689.

Danijela Doblanović Šuran (Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Puli) obradila je temu “O demografskim kretanjima u Istri u Valvasoro-

vo vrijeme s posebnim osvrtom na Pazin”, ističući da su se dosadna istraživanja, najviše zbog dostupnosti i sačuvanosti izvora uglavnom bavila mletačkim djelom Poluotoka.

Marija Crljenko Mogorović (Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Puli) u izlaganju “O otmicama žena za brak u Istri u 17. stoljeću” ističe da su nerijetko otmicari odlazili na teritorij susjedne države, odnosno iz mletačkog dijela Istre u austrijski i obrnuto kako bi ugrabili djevojku.

Nataša Nefat (Konzervatorski odjel u Puli, Ministarstvo kulture i medija RH) razmotrila je “Ulogu Valvasorove ‘Slave Vojvodine Kranjske’ u prepoznavanju i obnovi povijesne slike naselja na primjeru Žminja i Kršana”, te navodi da se primjerice slika Žminja od kraja 17. stoljeća značajno izmijenila, naročito nakon bombardiranja u Drugom svjetskom ratu.

Josip Višnjic (Hrvatski restauratorski zavod, Odjel za kopnenu arheologiju Jursići) u eseju “Arheološka istraživanja i Valvasor - primjer Kožljaka i Posserta” navodi da “arheološka istraživanja danas ruševnih utvrda u mnogome su potvrdila točnost Valvasorovih prikaza. Uslijedio je obilazak izložbe “Valvasor u Istri 333”.

Skup su organizirali Povijesni i pomorski muzej Istre, Sveučilište Jurja Dobrića u Puli, Odsjek za povijest te Istarska županija.

Neven Budak